

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

ENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EU

VNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOU

SNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECH

NÍZKOEMISNÍ
MOBILITA

ČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIX

KALENDÁŘ
UDÁLOSTÍ

OBSAH:

- | Globální úsilí o snižování emisí CO2 |
- | Energeticko-klimatické cíle Evropské unie |
- | Členské státy a energetický mix |

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDRÁŘ
UDÁLOSTÍ

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

v prosinci se v Katovicích uskuteční 24. konference smluvních stran Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, která má přijmout balíček rozhodnutí pro celkovou implementaci Pařížské dohody v souladu s rozhodnutími z Paříže a Marrákeše. Evropský parlament si přeje, aby EU již v Katovicích představila svou novou dlouhodobou strategii v oblasti snižování emisí skleníkových plynů, a v červencovém **usnesení** apeluje na připravenost členských států zlepšit vnitrostátně stanovený příspěvek EU pro rok 2030. K předložení strategie byla Komise vyzvána březnovými **závěry** Evropské rady, a to do prvního čtvrtletí roku 2019 a se zřetelem k vnitrostátním energeticko-klimatickým plánům. Jejich návrhy ale mají členské státy podle nařízení o správě energetické unie odevzdat do konce letošního roku. Český plán, jehož příprava během léta postoupila do další fáze, bude v dimenzi dekarbonizace vycházet z **Politiky ochrany klimatu**, přijaté v roce 2017, která počítá se snížením emisí skleníkových plynů do roku 2020 alespoň o 32 Mt CO₂ekv. v porovnání s rokem 2005 a do roku 2030 alespoň o 44 Mt CO₂ekv. v porovnání s rokem 2005. K nové evropské dlouhodobé strategii v oblasti snižování emisí skleníkových plynů se do 9. října můžete vyjádřit ve veřejné **konzultaci** i Vy. Z našeho pohledu by měla stát na koherentním přístupu jednotlivých evropských a národních politik a na plném pokrytí ceny uhlíku, tj. mimo silného cenového signálu v EU ETS také na ceně uhlíku v sektorech mimo něj. O tom, jaké vnější vlivy budou formovat energetiku, se můžete dovědět více na následujících stránkách a 19. září na konferenci **Energetika 2018**, pořádané EGÚ Brno.

Příjemné čtení a na viděnou v Brně,

Zuzana Krejčířiková

ČEZ, a. s. Public Affairs,
Duhová 2/1444, Praha, 140 53, publicaffairs@cez.cz
Zuzana Krejčířiková, ředitelka útvaru Public Affairs |
Eva Boudová | Lucie Horová | Michal Jedlička |
Daniel Měsíc | Zuzana Mjartanová | Tomáš Pírk |
Jan Prášil |

Bulletin je šířen pouze v elektronické podobě a bezplatně |
Texty a informace obsažené v tomto bulletinu jsou považovány za zdroj informací v rámci Skupiny ČEZ a širší veřejnosti. Rozmnožování těchto informací a textů je povoleno za podmínky, že je uveden jejich zdroj. Informace a texty vychází z údajů dostupných v době vydání tohoto bulletinu. Evropská agenda neručí za správnost a úplnost informací. |
Obrázky použité v tomto bulletinu pochází z audiovizuální knihovny Evropské komise, Evropské rady, Evropského parlamentu a serverů Pixabay.com, Pexels.com a Free-images.com.

Emise CO₂
a oteplováníGlobální úsilí
o snižování emisí CO₂

Pařížská dohoda

Závazek EU v rámci
Pařížské dohody

Zelené finance

Klimatická diplomacie

EMISE CO₂ A OTEPLOVÁNÍ

Jedním z nejznámějších a nejvýznamnějších skleníkových plynů, které přispívají ke globálnímu oteplování je oxid uhličitý (CO₂). Vzniká jednak přírodními procesy, nicméně od minulého století k jeho vzniku významně přispívá spalování fosilních paliv.

Vědci začali pravidelně měřit koncentraci CO₂ v atmosféře v roce 1958 v laboratoři na havajské sopce Mauna Loa ([Global Monitoring Division](#)). Naměřili hodnotu množství oxidu uhličitého na úrovni 316 ppm (parts per million – tj. částic CO₂ v miliónu částic atmosféry), která byla pouze o něco vyšší než koncentrace v před-industriálním období na úrovni 280 ppm. Od té doby koncentrace CO₂ v atmosféře roste stále rychleji, a to až na současnou hodnotu nad 400 ppm. Poprvé v dějinách lidstva překročila koncentrace oxidu uhličitého v atmosféře hranici 400 ppm v květnu 2013. V roce 2014 se na této hodnotě udržela po celý duben a v roce 2016 už vědci zaznamenali koncentrace CO₂ nad tou-

to hodnotou po celý rok. Paralelně s tím rostou i globální teploty, přičemž právě rok 2016 byl nejteplejším rokem od začátku pořizování záznamů v roce 1880, konkrétně byl o 1,1 °C teplejší než průměr z před-industriálního období. Vědci předpokládají, že při současném růstu koncentrace oxidu uhličitého v atmosféře dosáhne jeho hladina 500 ppm během padesáti let, což by vedlo ke zvýšení průměrné teploty o více než 3 °C.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O SNIŽOVÁNÍ
EMISÍ CO₂

První významné mezinárodní setkání na vrcholné úrovni zaměřené na klimatickou změnu proběhlo na konferenci

OSN o životním prostředí v Rio de Janeiro. Na této konferenci, která je známá jako Summit Země, byla v roce 1992 podepsaná Rámcová úmluva OSN o změně klimatu.

Úmluva je rámcový dokument, který může být doplněn dalšími dokumenty (protokoly, dodatky apod.), což umožňuje, aby se agenda dále rozvíjela, aniž by při vyjednávání detailů byl otevírán základní text, který je výsledkem kompromisu. První konference smluvních stran (COP1) Rámcové úmluvy se sešla v Berlíně v roce 1995 a od té doby se její účastníci schází každý rok. V roce 1997 byl přijat Kjótský protokol, který ukládá povinnost průmyslově rozvinutým zemím zredukovat své emise skleníkových plynů o 5,2 % oproti roku 1990. Kjótský protokol vstoupil v účinnost v únoru 2005. Nicméně poté, co jej odmítli ratifikovat Spojené státy, se mimo dojednané globální snižování emisí ocitli dva největší světoví znečišťovatelé – kromě USA ještě Čína, která se Kjótského protokolu vůbec neúčastnila. Do společného úsilí tak nebyly zapojeny státy, které dohromady produkují téměř 40 % světových emisí skleníkových plynů (USA 18 %, Čína 20 %).

Emise CO₂
a oteplováníGlobální úsilí
o snižování emisí CO₂

Pařížská dohoda

Závazek EU v rámci
Pařížské dohody

Zelené finance

Klimatická diplomacie

PAŘÍŽSKÁ DOHODA

Na víceméně neúspěšný Kjótský protokol navázala Pařížská dohoda.

Od chvíle, kdy bylo jasné, že Kjótský protokol nezajistí potřebné snižování emisí skleníkových plynů, stáli prakticky všichni signatáři Rámcové úmluvy OSN (včetně USA i Číny) o novou klimatickou dohodu. Jednání o ní bylo završené na Klimatické konferenci v Paříži (COP21) v prosinci 2015.

Pařížská dohoda má omezit emise skleníkových plynů po roce 2020. Cílem je udržet nárůst globální průměrné teploty výrazně pod hranicí 2 °C, resp. co nejvíce se přibližovat hodnotě 1,5 °C, a také zvyšovat schopnost přizpůsobení se změnám klimatu a sladění finančních toků s nízkoemisním rozvojem. Dohoda přihlíží k tomu, že snižování emisí skleníkových plynů bude trvat v rozvojových státech déle. Samotné vnitrostátně stanovené příspěvky (INDC) pro snižování emisí závazné nejsou. Snižování emisí a adaptace na změny klimatu v nejchudších státech

se bude financovat z veřejných i ze soukromých zdrojů. Vyspělé státy mají do roku 2020 vytvořit finanční mechanismus, pomocí kterého bude poskytnuto rozvojovým zemím minimálně 100 miliard dolarů ročně. Dohodu podepsalo 195 účastníků Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu (z celkového počtu 197, chybí Nikaragua a Sýrie) a 179 zemí ji již **rati-fikovalo** (stav ke dni 25. 8. 2018). A to včetně Číny, která se neúčastnila Kjótského protokolu. Dohoda vstoupila v platnost dne 4. listopadu 2016.

Dne 1. června 2017 se americký prezident Donald Trump (zvolený v lednu 2017) rozhodl od Pařížské dohody ustoupit. Reakce značné části ostatních signatářů, včetně Evropské unie, Číny, Indie, Kanady, Mexika a dalších, byla rychlá a jednoznačná. Většina signatářských zemí má extrémní zájem na pokračování dohody. Potvrdili svůj závazek a přesvědčení, že Pařížská dohoda může uspět i bez podpory vlády USA. V rámci koalice „**We Are Still In**“ potvrdili vůli čelit nepříznivému vývoji klimatu a svoji participaci na závazcích z Paříže zástupci jednotlivých amerických států, měst, businessu, investorských společnos-

tí, universit, kulturních institucí i dalších skupin.

ZÁVAZEK EU V RÁMCI
PAŘÍŽSKÉ DOHODY

Členské státy Evropské unie jsou dohromady zodpovědné za 12 % globálních emisí skleníkových plynů. V rámci Pařížské dohody předložila EU spolu se členskými státy svůj příspěvek ke snižování emisí (**INCD EU**) již v březnu 2015.

Závazek (INCD) vychází z **dohody** členských států EU z října 2014 o klimaticko-energetickém rámci. Rada EU přijala ambiciózní závazek do roku 2030 dále snížit emise skleníkových plynů nejméně o 40 % ve srovnání s rokem 1990, přičemž ke snížení emisí mají přispět všechny sektory. Klimaticko-energetické cíle na úrovni EU byly dále upraveny a rozpracovány na základě návrhů Evropské komise v rámci balíčku Čisté energie pro všechny Evropany (viz níže).

Evropská unie již oproti roku 1990 snížila emi-

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

ENERGETICKO - KLIMATICKÉ CÍLE EU

VNITŘNÍ TRH S ELEKTŘINOU

SNIŽOVÁNÍ EMISÍ V SEKTORECH

NÍZKOEMISNÍ MOBILITA

ČLENSKÉ STÁTY A ENERGETICKÝ MIX

KALENDÁŘ UDÁLOSTÍ

Emise CO₂ a oteplování

Globální úsilí o snižování emisí CO₂

Pařížská dohoda

Závazek EU v rámci Pařížské dohody

Zelené finance

Klimatická diplomacie

se skleníkových plynů přibližně o 19 %.

A to za situace, kdy HDP ve stejném období vzrostl o více než 44 %. Konkrétně to znamená, že průměrná hodnota emisí poklesla

z 12 tun ekvivalentu CO₂ (per capita) v roce 1990 na 9 tun ekvivalentu CO₂ v roce 2012, přičemž se předpokládá, že emise do roku 2030 poklesnou až na 6 tun ekvivalentu CO₂.

Emise skleníkových plynů mají v členských státech EU klesající tendenci od roku 1979.

Emise CO₂
a oteplováníGlobální úsilí
o snižování emisí CO₂

Pařížská dohoda

Závazek EU v rámci
Pařížské dohody

Zelené finance

Klimatická diplomacie

ZELENÉ FINANCE

Evropská komise odhaduje, že přechod na nízkouhlíkovou ekonomiku a dosažení cílů Evropské unie v rámci Pařížské dohody pro rok 2030 si ve srovnání se současným stavem vyžádá navíc investice ve výši 180 miliard eur ročně, a to zejména do odvětví jako jsou například renovace a výstavba energeticky účinných budov, obnovitelné zdroje energie, či nízkouhlíková doprava.

Taková investiční výzva přesahuje kapacitu samotného veřejného sektoru. Proto Komise na konci roku 2016 jmenovala odbornou skupinu na vysoké úrovni pro udržitelné financování (HLEG), která byla pověřena přípravou plánu transformace finančního systému pro celý investiční řetězec, včetně mobilizace soukromého sektoru. V lednu 2018 expertní skupina HLEG předložila [zprávu](#) obsahující strategická doporučení pro finanční systém, který by podporoval trvale udržitelné investice. Ve zprávě se uvádí, že pro udržitelné finance mají zásadní význam dva prvky: zlepšení pří-

spěvku finančního sektoru k udržitelnému růstu prostřednictvím financování dlouhodobých potřeb společnosti a posílení finanční stability tím, že se při rozhodování o investicích zohlední environmentální, sociální a správní faktory.

Na tomto základě Komise vypracovala [Akční plán pro udržitelné financování](#), který zveřejnila 8. března jako součást projektu kapitálových trhů (CMU). Komise v úvodu konstatuje, že přeorientování soukromého kapitálu na udržitelnější investice vyžaduje komplexní změnu způsobu, jakým finanční systém funguje. Cílem iniciativy je přesměrovat kapitálové toky k udržitelným investicím, řídit finanční rizika plynoucí ze změny klimatu, vyčerpávání zdrojů, zhoršování životního prostředí a sociálních otázek a podporovat transparentnost a dlouhodobost finančních a ekonomických činností. Pro dosažení postupných změn Komise definuje 10 opatření, přičemž zprávu o provádění tohoto akčního plánu Komise podá v roce 2019.

První legislativní návrhy v této souvislosti Ev-

ropská komise představila 24. května 2018. Balíček obsahuje návrhy, které zavádí jednotný klasifikační systém (taxonomii) pro ekologicky udržitelné ekonomické aktivity, pravidla pro ekologické jednání institucionálních investorů a referenční hodnoty pro snižování emisí uhlíku.

Přesměrování kapitálových toků k udržitelnějším ekonomickým činnostem se musí opírat o společné chápání toho, co znamená pojem udržitelný. Proto Komise v [návrhu nařízení](#) pro zřízení rámce udržitelných financí předkládá návrh na zavedení kritérií pro určení, zda ekonomická aktivita je z hlediska životního prostředí udržitelná, přičemž navazuje na skutečnost, že některé členské státy již klasifikační systém používají a předkládá harmonizovanou verzi. Jednotný unijní klasifikační systém tak vytvoří základ pro označení udržitelných finančních produktů (např. zelené dluhopisy) a investorům by měl usnadnit rozhodování o tom, co je ekologické a co nikoliv.

Druhý legislativní dokument [návrh nařízení](#) pro zveřejnění informací o udržitelných inves-

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDÁŘ
UDÁLOSTÍEmise CO₂
a oteplováníGlobální úsilí
o snižování emisí CO₂

Pařížská dohoda

Závazek EU v rámci
Pařížské dohody

Zelené finance

Klimatická diplomacie

ticích a rizicích udržitelnosti pozměňující směrnici (EU) 2016/2341 stanoví základní rámec pro ekologické chování institucionálních investorů. Patří mezi ně investoři jako např. správci aktiv, pojišťovny, penzijní fondy či finanční poradci, kteří v rámci navrhovaných pravidel budou muset při rozhodování zohlednit environmentální, sociální a správní kritéria (ESG).

Třetím legislativním **návrhem je nařízení** pozměňující nařízení 2016/1011 o referenčních hodnotách pro snižování emisí uhlíku. Na základě navrhovaných pravidel vzniká nová kategorie referenčních hodnot pro nízké emise uhlíku a referenčních hodnot pro pozitivní dopad v oblasti emisí uhlíku. Nové standardy by měly reflektovat uhlíkovou stopu společností a dát investorům více informací o uhlíkové stopě investičního portfolia.

Významnou roli v procesu přeorientování finančního systému směrem k udržitelnosti hrají investiční podniky a poskytovatelé pojištění. Proto Komise zahájila konzultace s cílem zjistit, jak nejlépe zahrnout environmentální,

sociální a správní kritéria (ESG) do poradenských služeb, které tyto subjekty nabízí. Záměrem je změna aktů v přenesené pravomoci týkající se směrnice o trzích finančních ná-

strojů (MiFID II) a směrnice o distribuci pojištění.

Zároveň Komise dne 13. června ustanovila **skupinu expertů** z finančního, obchodního, průmyslového, či akademického sektoru s ročním mandátem (s případným prodloužením do konce roku 2019). Na základě konzultace se všemi zúčastněnými stranami se bude

podílet na vypracování klasifikace (taxonomie) zelených financí, upřesnění kritérií ESG, specifikaci referenčních hodnot, či upřesnění pravidel pro zveřejňování informací, včetně posouzení požadavku na vypracování strategie udržitelnosti pro vedení firem. Zprávu ohledně taxonomie se zvláštním zaměřením na činnosti v oblasti zmírňování změny klimatu by skupina expertů měla vypracovat do prvního čtvrtletí roku 2019. Do druhého čtvrtletí roku 2019 by zprávu měla rozšířit o činnosti v oblasti přizpůsobování se změně klimatu a další environmentální činnosti. Zároveň ve stejném termínu předloží zprávy o koncepci a metodice referenční hodnoty pro nízké emise uhlíku, či o normě EU pro zelené dluhopisy. Tyto zprávy budou představovat základ, z něhož bude Komise vycházet při postupném vypracovávání unijní taxonomie udržitelnosti, a v mezidobí budou i východiskem pro investování do činností souvisejících se změnou klimatu a do environmentálních činností. Komise předpokládá, že navazující akty v přenesené pravomoci by měla přijmout mezi roky 2019 a 2022.

Emise CO₂
a oteplováníGlobální úsilí
o snižování emisí CO₂

Pařížská dohoda

Závazek EU v rámci
Pařížské dohody

Zelené finance

Klimatická diplomacie

KLIMATICKÁ DIPLOMACIE

Změny klimatu mají přímé i nepřímé důsledky pro mezinárodní bezpečnost a stabilitu. Dopady klimatických změn nejvíce ohrožují obyvatele v nejzranitelnějších oblastech, nicméně důsledky se mohou různým způsobem dotknout většiny obyvatel Země. Evropská unie v této souvislosti čelí četným výzvám.

Na bezpečnostní rizika, která se v souvislosti se změnou klimatu objevují, upozornili ministři zahraničních věcí EU ve svých závěrech ze setkání z února 2018. Konstatují, že problémem jsou nejen extrémní výkyvy počasí, nárůst mořské hladiny, ale především nedostatek vody. Environmentální tlak a riziko katastrof přispívají k migraci a zvyšují hrozbu sociálních a politických nepokojů. Připravenosti na destabilizující dopady změn klimatu se věnovali účastníci setkání na nejvyšší úrovni, které se z podnětu vysoké představitelky pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku F. Mogheriniové uskutečnilo v Bruselu dne 22. června 2018. Mezi hlavní diskutovaná té-

mata patřila odpovědnost za připravenost na bezpečnostní rizika a nutnost přejít z akce včasného varování na včasnou reakci.

Také Evropský parlament hodnotí boj proti změně klimatu jako strategickou prioritu, která by měla být součástí všech diplomatických rozhovorů. Společnou **zprávu o diplomacii v oblasti klimatu** výborů pro zahraniční věci (AFET) a pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI) předložili europoslanci z vlastní iniciativy (INI). Zprávu, kterou vypracovali zpravodajové Arne Lietz a Jo Leinen (oba Německo, S&D), přijal Evropský parlament na plenárním zasedání ve Štrasburku dne 3. července naprostou většinou hlasujících europoslanců. Evropský parlament požaduje, aby Evropská unie představila na konferenci **COP24 v Katowicích** (v prosinci 2018) svoji dlouhodobou strategii s nulovými emisemi CO₂ pro rok 2050 a aby nový víceletý finanční rámec pro období po roce 2020 odrážel význam silné diplomacie v oblasti klimatu, přičemž aby alespoň 30 % výdajů rozpočtu bylo nasměrováno na opatření v oblasti klimatu. Zároveň Evrop-

ský parlament vyzývá k zahájení diskuse na úrovni OSN ohledně migrace v souvislosti s klimatickými změnami.

V srpnu letošního roku zveřejnil **Mezinárodní institut pro udržitelný rozvoj (IISD) zprávu**, ve které upozorňuje na zvýšenou hrozbu konfliktů, které by mohly vzniknout v důsledku narůstající poptávky po minerálech používaných v zelených technologiích. Doporučuje přezkoumat dodavatelský řetězec minerálů, které jsou využívány pro obnovitelné zdroje energie, a zvážit nezbytné souvislosti. Autoři poukazují na zprávu Světové banky, která odhaduje, že poptávka po minerálech potřebných pro solární panely, včetně mědi, železa, olova, molybdenu, niklu a zinku, by se mohla do roku 2050 zvýšit o 300 procent. Nárůst poptávky očekává i po minerálech, jako je kobalt či lithium, potřebných při výrobě větrné energie a při skladování energie, včetně baterií pro elektromobily. S ohledem na skutečnost, že většina zásob těchto minerálů se nachází v politicky nestabilních státech, vyzývají autoři zprávy IISD k odpovědnému přístupu a k analýze dodavatelských řetězců.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

ENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EU

VNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOU

SNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECH

NÍZKOEMISNÍ
MOBILITA

ČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIX

KALENDÁŘ
UDÁLOSTÍ

**Plnění energeticko-
klimatických cílů EU
do roku 2020**

První rámec politiky
v oblasti klimatu
a energetiky do 2030

Navýšení ambicí
po Pařížské dohodě

Správa energetické
unie

Strategie pro dlouho-
dobé snižování emisí
v EU do roku 2050

PLNĚNÍ ENERGETICKO- KLIMATICKÝCH CÍLŮ EU DO ROKU 2020

Energeticko-klimatické cíle do roku 2020 jsou na úrovni EU stanoveny ve výši 20% snížení emisí skleníkových plynů oproti roku 1990, 20% podílu obnovitelných zdrojů energie na hrubé konečné spotřebě energie a 20% zvýšení energetické účinnosti. Evropská unie jako celek je na dobré cestě k naplnění těchto cílů v roce 2020, a to ve všech třech oblastech. Situace v jednotlivých členských státech se však liší.

Zpráva Evropské agentury pro životní prostředí uvádí, že pokud jde o snižování emisí skleníkových plynů, Evropská unie dosáhla již v roce 2015 nižší úrovně, než je stanovených 20 % pro rok 2020, a množství emisí skleníkových plynů se nadále snižuje i v roce 2016. Konkrétně Evropská unie jako celek v roce 2015 dosáhla 22% snížení emisí skleníkových plynů a v roce 2016 23% snížení těchto emisí oproti roku 1990.

Pokud jde o obnovitelné zdroje energie, bylo v letech 2015 a 2016 na úrovni EU dosaženo pokroku, který vytváří předpoklad pro naplnění cíle do roku 2020. Plynulý nárůst obnovitelných zdrojů energie ve skladbě zdrojů ener-

gie EU pokračuje a jejich podíl na hrubé konečné spotřebě v EU jako celku činil v roce 2016 přibližně 17 %. Zároveň však v letech 2015 a 2016 bylo zaznamenáno určité zpomalení tempa nárůstu využívání energie z obnovitelných zdrojů ve srovnání s průměrem zaznamenaným od roku 2005.

Co se týká energetické účinnosti, byl v letech 2005 až 2014 zaznamenán trend klesající celkové spotřeby energie. V letech 2015 a 2016 se spotřeba energie mírně zvýšila. Evropská komise konstatuje, že to neznamena, že by došlo ke změně dlouhodobějšího trendu, nicméně hodlá další vývoj bedlivě sledovat. A to zejména na skutečnost, že národní cíle jako celek jsou méně ambiciózní než cíl přijatý na úrovni EU. Jinými slovy celková úroveň cílů jednotlivých zemí v současnosti nestačí k dosažení cíle EU pro rok 2020.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDÁŘ
UDÁLOSTÍPlnění energeticko-
klimatických cílů EU
do roku 2020První rámec politiky
v oblasti klimatu
a energetiky do 2030Navýšení ambicí
po Pařížské dohoděSpráva energetické
unieStrategie pro dlouho-
dobé snižování emisí
v EU do roku 2050PRVNÍ RÁMEC POLITIKY V OBLASTI
KLIMATU A ENERGETIKY DO 2030

Rámec politiky EU v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 stanovila Evropská rada ve svých **závěrech ze zasedání ve dnech 23. a 24. října 2014.** V návaznosti na jednání o globální dohodě o klimatu stanovili zástupci členských zemí EU evropské cíle do roku 2030 pro snižování emisí, podíl obnovitelných zdrojů energie na konečné spotřebě a energetickou účinnost s tím, že po skončení pařížské konference se k tématu vrátí.

Dohodnutý rámec pro klima a energetiku potvrdil závazný cíl EU ohledně emisí skleníkových plynů, jímž je snížit do roku 2030 emise alespoň o 40 % oproti roku 1990. Přičemž odvětví, na něž se vztahuje evropský systém obchodování s emisemi (EU ETS), sníží v porovnání s rokem 2005 emise do roku 2030 o 43 % a odvětví mimo EU ETS o 30 %. Členské země by se měly na tomto úsilí podílet v duchu vyváženosti, spravedlnosti a solidarity.

Pro obnovitelné zdroje energie stanovila Evropská rada v roce 2014 závazný cíl v oblasti spotřeby energie v EU, jímž je dosažení podílu ve výši nejméně 27 %, přičemž členské státy si stanovily vlastní vnitrostátní cíle. Evropská rada zároveň konstatovala, že pro efektivní využití nepravidelných dodávek energie z obnovitelných zdrojů je nezbytné lépe propojit vnitřní trh s energií a vhodné záložní systémy, jejichž koordinace by měla probíhat na regionální úrovni.

Co se týká energetické účinnosti, stanovila Evropská rada v roce 2014 pro rok 2030 indikativní cíl zvýšení energetické účinnosti ve výši 27 % s tím, že do roku 2020 bude tento cíl přezkoumán s možností navýšení na 30 %.

Cíle pro obnovitelné zdroje energie a pro energetickou účinnost byly v roce 2018 na základě návrhů Evropské komise v rámci balíčku Čisté energie pro všechny Evropany a jednání evropských institucí navýšeny.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

ENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EU

VNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOU

SNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECH

NÍZKOEMISNÍ
MOBILITA

ČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIX

KALENDÁŘ
UDÁLOSTÍ

Plnění energeticko-
klimatických cílů EU
do roku 2020

První rámec politiky
v oblasti klimatu
a energetiky do 2030

Navýšení ambicí
po Pařížské dohodě

Správa energetické
unie

Strategie pro dlouho-
dobé snižování emisí
v EU do roku 2050

NAVÝŠENÍ AMBICÍ PO PAŘÍŽSKÉ DOHODĚ

Na základě podnětů Rady a Evropského parlamentu předložila v listopadu 2016 Evropská komise soubor legislativních návrhů pod názvem Čistá energie pro všechny Evropany. Hlavním záměrem tisícistránkového balíčku byla transformace evropského trhu s energií tak, aby byl bezbariérový, založený na obnovitelných zdrojích energie, tedy nízkouhlíkový, s plnou účastí na straně poptávky a založený na tržních principech.

Projednání navržené legislativy v evropských institucích trvalo necelé dva roky. Jako první se na jaře 2018 legislativci shodli na podobě směrnice o energetické účinnosti budov. V rámci trialogů dosáhli zástupci evropských institucí také shody ohledně finálního znění dalších tří legislativních návrhů, konkrétně revize směrnice o podpoře energie z obnovitelných zdrojů, revize směrnice o energetické účinnosti a nařízení o správě energetické unie. Předběžné dohody z trialogů již schválili velvyslanci člen-

ských zemí i příslušné výbory v Evropském parlamentu. Předpokládá se, že plenární zasedání EP o zprávách bude hlasovat na svém říjnovém zasedání ve Štrasburku a následovat bude formální schválení Radou EU.

S ohledem na závazky vyplývající z Pařížské dohody patřilo mezi hlavní diskutovaná téma-

ta balíčku nové nastavení cílů do roku 2030 pro obnovitelné zdroje energie a pro energetickou účinnost. V rámci meziinstitucionálních jednání došlo k dohodě na navýšení závazného cíle EU pro podíl obnovitelných zdrojů energie na konečné hrubé spotřebě, a to

na 32 %. Zároveň se zástupci evropských institucí shodli, že v roce 2023 dojde k přezkumu možností pro navýšení cíle. Revidovaná směrnice stanoví také další dílčí cíle. V oblasti dopravy bylo dosaženo dohody, že podíl obnovitelných zdrojů v dopravě musí být do roku 2030 minimálně 14 %. Pro odvětví vytápění a chlazení je v dohodě stanoven indikativní cíl 1,3% nárůstu ročního využití obnovitelných zdrojů v chladicích a topných zařízeních. Vyjednávali diskutovali také režimy podpory pro obnovitelné zdroje. Otevření podpory pro účast sousedních států bude dobrovolné a mělo by dosahovat alespoň 5 % v období 2023 až 2026 a 10 % v období 2027 až 2030.

Co se týká energetické účinnosti, shodli se zástupci evropských institucí na kompromisu v podobě indikativního, tj. nezávazného cíle do roku 2030 ve výši 32,5 % s možností přezkumu v roce 2023. Členské státy by měly stanovit své národní indikativní příspěvky pro energetickou účinnost s přihlédnutím k tomu, že spotřeba energie Unie v roce 2030 nesmí překročit 1 273 Mtoe primární energie a / nebo nejvýše 956 Mtoe konečné energie.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDÁŘ
UDÁLOSTÍPlnění energeticko-
klimatických cílů EU
do roku 2020První rámec politiky
v oblasti klimatu
a energetiky do 2030Navýšení ambicí
po Pařížské dohoděSpráva energetické
unieStrategie pro dlouho-
dobé snižování emisí
v EU do roku 2050

SPRÁVA ENERGETICKÉ UNIE

Součinnost při plánování klimaticko-energetických cílů v jednotlivých členských státech a dosažení těchto cílů na evropské úrovni mají zajistit pravidla dohodnutá v rámci nařízení o správě energetické unie.

Nařízení stanoví formu spolupráce členských států mezi sebou navzájem i s Komisí a kontrolní mechanismy pro průběžné plnění. Zavádí pro členské státy povinnost předložit Komisi do konce roku 2018 návrhy energeticko-klimatických plánů, jak cílů do roku 2030 dosáhnou. Na základě případných doporučení, která vypracuje Komise, pak do 31. pro-

since 2019 předloží finální vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu (na období 2021 až 2030). Následně budou členské státy předkládat své plány každých deset let vždy k 1. lednu. Zároveň musí vypracovat dvouleté zprávy o pokroku v provádění vnitrostátních plánů, přičemž první zprávu o pokroku předloží k 15. březnu 2023. Sledovat se bude také trajektorie postupného plnění vytyčených cílů.

K dosažení 32% cíle pro obnovitelné zdroje do roku 2030 musí Evropská unie jako celek do roku 2022 splnit 18 % tohoto cíle, do roku 2025 43 % a do roku 2027 65 %. Pokud bude zjištěn nedostatek na úrovni EU v dosahování cílů v oblasti obnovitelných zdrojů energie, pak ty členské státy, které zaostávají za svými referenčními body, budou muset tento nedostatek odstranit přijetím opatření na vnitrostátní úrovni.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDAŘ
UDÁLOSTÍPlnění energeticko-
klimatických cílů EU
do roku 2020První rámec politiky
v oblasti klimatu
a energetiky do 2030Navýšení ambicí
po Pařížské dohoděSpráva energetické
unieStrategie pro dlouho-
dobé snižování emisí
v EU do roku 2050

STRATEGIE PRO DLOUHODOBÉ SNIŽOVÁNÍ EMISÍ V EU DO ROKU 2050

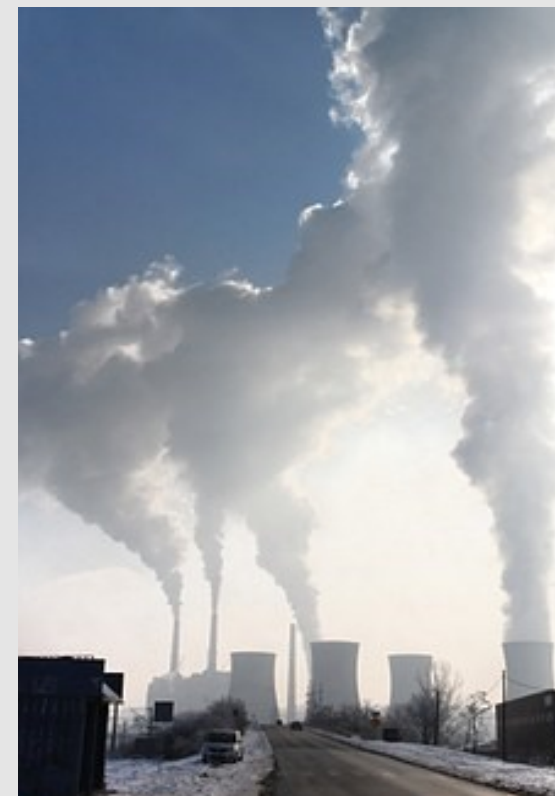
Evropská unie má v rámci skupiny rozvinutých zemí cíl snížení emisí do roku 2050 o 80 až 95 % ve srovnání s úrovní z roku 1990.

Rada EU vyzvala v březnu 2018 Evropskou komisi, aby předložila návrh strategie pro dlouhodobé snižování emisí skleníkových plynů v EU v souladu s Pařížskou dohodou, přičemž požaduje, aby byly zohledněny národní plány. Dne 25. června u příležitosti Rady EU pro životní prostředí vyzvali v rámci koalice pro zelený růst ministři 14 členských zemí EU (Německo, Belgie, Francie, Dánsko, Španělsko, Estonsko, Finsko, Itálie, Lucembursko, Nizozemsko, Portugalsko, Velké Británie, Slovinsko a Švédsko) Komisi, aby předložila dlouhodobou strategii uhlíkové neutrality do roku 2050, a to už v listopadu, tedy před konferencí COP24 v Katovicích. Stejný požadavek má i Evropský parlament.

Evropská komise dne 13. července zveřejnila **Cestovní mapu** dlouhodobé strategie EU pro snižování emisí skleníkových plynů. V rámci této iniciativy vyzvala zúčastněné strany, aby vyjádřily svá stanoviska k pozici Komise a případnému řešení. Následně dne 17. července otevřela **konzultaci** ke strategii pro dlouhodobé snižování emisí. Podle Komise by dlouhodobá vize měla nastínit nejružnější možnosti dekarbonizace ve všech klíčových odvětvích hospodářství a jejich důsledky pro výběr technologií. Týká se to především energetiky, sektoru budov, dopravy a mobility, průmyslové výroby a poskytování služeb, odpadů, zemědělství a využívání půdy, či využívání přírodních zdrojů. Strategie by měla reflektovat základní příležitosti a výzvy přechodu na čistou ekonomiku, včetně modernizace ekonomiky, digitalizace, nízkouhlíkových inovací, oběhového hospodářství, jakož i důsledky pro bezpečnost dodávek, investic, konkurenceschopnost či socioekonomické faktory. Konzultace je otevřená pro zúčastněné strany do 9. října 2018.

Z pohledu skupiny ČEZ je pro úspěšnou strategii dlouhodobého snižování emisí skleníkových plynů nezbytné plné pokrytí ceny uhlíku.

Kromě silného cenového signálu v rámci evropského schématu obchodování s emisními povolenkami (EU ETS) to znamená také plné zapojení sektorů mimo EU ETS. Silný tržní signál pro snižování CO₂ může zajistit jen koherentní politika v oblasti energetiky a klimatu na evropské úrovni i na úrovních národních.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDRÁŘ
UDÁLOSTÍFlexibilní fungování
vnitřního trhu
s elektřinouEmisní limity pro
kapacitní mechanismyProbíhající jednání
v rámci evropských
institucí

FLEXIBILNÍ FUNGOVÁNÍ VNITŘNÍHO TRHU S ELEKTŘINOU

Odvětví energetiky hraje klíčovou úlohu v povinnosti snížit emise skleníkových plynů v EU o nejméně 40 % do roku 2030. Ukazuje se, že v zájmu dekarbonizace elektroenergetiky a podpory obnovitelných zdrojů energie je nezbytné zajistit flexibilní fungování vnitřního trhu s elektřinou, odstranit překážky přeshraničního obchodu a podpořit investice do podpory infrastruktury.

Evropská komise v listopadu 2016 v rámci balíčku Čistá energie pro všechny Evropany předložila legislativní návrhy (**nařízení** a **směrnici**) zaměřené na nové uspořádání vnitřního trhu s elektřinou. Jejich cílem je vytvořit podmínky pro integrovaný vnitřní trh, který je založen na přeshraniční spolupráci a je vysoce zákaznický orientovaný. Navrhovaná opatření by měla přispět k lepšímu zapojení obnovitelných zdrojů energie do distribuční a přenosové soustavy, k posílení bezpečnosti dodávek i k zajištění dostupných

cen energie pro konečné zákazníky.

Charakteristickým rysem elektřiny z obnovitelných zdrojů energie je větší variabilita, menší předvídatelnost a větší decentralizace ve srovnání s tradiční výrobou. Proto OZE vyžadují, aby se trh a pravidla pro provozování sítě přizpůsobily flexibilnější povaze tohoto trhu. V této souvislosti Komise navrhuje zvláštní pravidla pro některá zařízení na výro-

bu energie z obnovitelných zdrojů, objasňuje zásadu odpovědnosti za vyvažování výkonu a vymezuje rámec pravidel pro dispečink a snižování výroby a reakce strany poptávky. Stanoví také hlavní zásady pro pravidla obchodování s elektřinou, a to pro různé obchodní časové rámce (vyrovnávací, vnitrodenní, denní a termínové trhy), včetně zásad tvorby cen.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDÁŘ
UDÁLOSTÍFlexibilní fungování
vnitřního trhu
s elektřinouEmisní limity pro
kapacitní mechanismyProbíhající jednání
v rámci evropských
institucí

EMISNÍ LIMITY PRO KAPACITNÍ MECHANISMY

Nově navrhovaná legislativa stanovuje také pravidla, která musí členské státy respektovat, pokud chtějí podporovat plynové a uhelné elektrárny v pohotovostním režimu formou kapacitních mechanismů. Evropská komise navrhuje vyloučit z inkasování podpory plynoucí z kapacitních mechanismů elektrárny, které produkují více než 550 g CO₂/kWh. Tento emisní limit by měl platit pro nové elektrárny. U stávajících zdrojů by tato podmínka měla začít platit pět let poté, co regulace obsažená v nařízení vstoupí v platnost.

Členské státy také musí před případným zavedením kapacitních mechanismů zohlednit kapacitu v sousedních státech. Podmínkou je existence nedostatku kapacity zjištěného v hodnocení přiměřenosti provedeného na úrovni EU. Dalším navrhovaným principem je přeshraniční účast. Kapacitní mechanismy nesmí vytvářet žádné narušení trhu

a limitovat přeshraniční obchod a měly by být otevřené přeshraniční nabídce.

V rámci meziinstitucionálního jednání se pozice Evropské komise, Evropského parlamentu a Rady shodují v tom, že by kapacitní mechanismy do budoucna měly fungovat pouze jako poslední možnost a členské státy by jich měly přestat využívat, jakmile riziko ohrožení bezpečnosti dodávek elektřiny pomine. Co se týká zavedení emisního limitu, jejich přístup se poněkud liší. Evropský parlament z podmínky emisního limitu vyjímá strategické rezervy. Rada v této souvislosti zohlednila italský návrh a oproti původnímu návrhu Komise přidala novou podmínku celkových emisí. Současná pozice Rady by tak umožnila využívat kapacitní mechanismy i stávajícím elektrárnám s měrnými emisemi nad 550 g CO₂/kWh nebo celkovými emisemi o hodnotě 700 kg CO₂ za rok na 1 kW instalovaného výkonu. Podpora pro kapacitní mechanismy by se dle plánu měla začít snižovat po roce 2025. Toto opatření, které umožní, aby se i málo využívané elektrárny s vyššími hodnotami vypouštěných emisí mohly podílet na zabezpečení dodávek elektřiny v rámci

kapacitních mechanismů, podpořilo i Polsko. Konečná kritéria pro emisní limity kapacitních mechanismů jsou předmětem jednání v rámci právě probíhajícího dialogu pod rakouským předsednictvím.

Z pohledu skupiny ČEZ je nastavení pravidel pro zavedení kapacitních mechanismů jako poslední možnosti tím správným řešením. Za nejvhodnější formu kapacitního mechanismu pro Českou republiku skupina ČEZ považuje strategickou rezervu. Kapacitní mechanismy by do budoucna měly být technologicky neutrální, otevřené přes hranice a nesmí způsobovat tržní distorze. Podmínkou pro jejich zavedení by v každém případě měl být nedostatek kapacity zjištěný v hodnocení přiměřenosti provedeného na úrovni EU.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDRÁŘ
UDÁLOSTÍFlexibilní fungování
vnitřního trhu
s elektřinouEmisní limity pro
kapacitní mechanismyProbíhající jednání
v rámci evropských
institucí

PROBÍHAJÍCÍ JEDNÁNÍ V RÁMCI EVROPSKÝCH INSTITUCÍ

V současné době postoupil legislativní proces do fáze meziinstitucionálních jednání, tzv. trialogu. Cílem tohoto procesu je najít kompromisní řešení přijatelné pro Evropskou komisi, Evropský parlament i Radu.

Evropský parlament odhlasoval ve Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku (ITRE) svoji pozici k oběma legislativním návrhům v únoru tohoto roku ([zde](#) a [zde](#)). Zpravodaj Krišjānis Karinš (Lotyšsko, EPP) zaujal přístup, že dekarbonizaci nejlépe podpoří vytvořením rovných podmínek pro všechny účastníky na trhu. Součástí tohoto přístupu je ustoupení od dotací narušujících trh, ať již se jedná o dotace na fosilní paliva, jadernou energii či energii z obnovitelných zdrojů. Pozice Evropského parlamentu v zásadě obhájí odstranění výjimek z odpovědnosti za vyvažování výkonu. Nicméně v případě malých obnovitelných zdrojů navrhuje zachovat povinnost prioritního připojování do soustavy

a povoluje pro ně výjimky z odpovědnosti. V souvislosti s novými subjekty na trhu, jako jsou agregátoři či místní energetická sdružení, Evropský parlament upravil a doplnil pravidla jejich fungování.

Úvodní jednání v rámci trialogu o podobě vnitřního trhu s elektřinou proběhlo ještě pod bulharským předsednictvím dne 27. června. Mezi nejdiskutovanější a zároveň i nejspornější témata patří nastavení pravidel pro kapacitní mechanismy, přednostní přístup k distribuční síti pro obnovitelné zdroje, či postupné ukončení regulovaných cen energie. Na základě neformálních jednání se rýsuje kompromis ohledně prioritního přístupu, kdy elektřina z obnovitelných zdrojů by mohla mít garantovaný lepší přístup k síti než v případě elektřiny vyrobené z ostatních zdrojů.

Co se týká kapacitních mechanismů, shodují se zástupci evropských institucí, že do budoucna by měly fungovat pouze jako poslední možnost a členské státy by jich měly přestat využívat, jakmile riziko ohrožení bezpečnosti dodávek elektřiny pomine. Na ko-

nečnou podobu směrnice a nařízení si však ještě počkáme. Vyjednávání bude pokračovat pod rakouským předsednictvím, přičemž příští trialog je naplánován na 11. září a zaměří se na nastavení nabídkových zón, či zřízení regionálních operačních center (ROC) ve vztahu k roli provozovatelů přenosových soustav (TSO). Následovat budou jednání s frekvencí jedenkrát měsíčně (18. října, 13. listopadu, a 5. prosince).

Skupina ČEZ vnímá požadavek na zachování tržních principů jako optimální cestu k dekarbonizaci. Proto podporuje zásadu, že všechny výrobní zdroje by měly mít rovný přístup na trh. Rozsáhlé výjimky z pravidel pro využívání výrobních kapacit nebo z odpovědnosti za odchylku by mohly narušit trh i účinnou dekarbonizaci. Obdobně by měla platit stejná pravidla pro zapojení všech účastníků trhu s elektřinou. Konkrétně se to týká postavení nových subjektů na trhu, jako jsou agregátor, aktivní zákazník, či místní energetické komunity.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
 SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

ENERGETICKO -
 KLIMATICKÉ CÍLE EU

VNITŘNÍ TRH S
 ELEKTŘINOU

SNIŽOVÁNÍ EMISÍ
 V SEKTORECH

NÍZKOEMISNÍ
 MOBILITA

ČLENSKÉ STÁTY A
 ENERGETICKÝ MIX

KALENDÁŘ
 UDÁLOSTÍ

Evropské schéma
 obchodování
 s emisními
 povolenkami

EU ETS ve čtvrtém
 obchodovacím období

Cena uhlíku

Obtíže uhelných
 regionů

Snižování emisí
 v sektorech mimo
 EU ETS

EVROPSKÉ SCHÉMA OBCHODOVÁNÍ S EMISNÍMI POVOLENKAMI

Evropská unie spustila s cílem zajistit snížení množství vypouštěných skleníkových plynů do ovzduší evropský systém obchodování s emisemi (EU ETS) již v roce 2005. Se zřetelem na závazný cíl EU do roku 2030 ohledně snižování emisí (ve výši 40 % oproti hodnotám z roku 1990) budou muset odvětví, na která se toto schéma vztahuje, snížit své emise o 43 % ve srovnání s rokem 2005.

Konkrétně se to týká odvětví, která produkují emise CO₂, či jiné skleníkové plyny. Patří mezi ně výrobci energie a tepla, energeticky náročný průmysl (refinérie, ocelárny, výrobci železa, hliníku, cementu, vápna, skla, keramiky, papíru a objemových organických chemikálií), či komerční letectví, a dále odvětví, která produkují N₂O, či perfluoruhlovodíky (PFC z výroby hliníku). Účast na schématu

EU ETS je pro tato odvětví povinná, přičemž v některých sektorech se povinnost vztahuje pouze na zařízení od určité velikosti.

První obchodovací období v rámci EU ETS proběhlo v letech 2005 až 2007. Každý členský stát EU obdržel na základě historicky vypouštěných emisí počáteční množství emisních povolenek, které byly následně bezplatně rozděleny. Ukázalo se však, že množství přidělených povolenek bylo nadhodnocené a v důsledku toho klesla během prvního obchodovacího období cena povolenek (z původních 30 eur) téměř k nule. Proto byl během druhého obchodovacího období (2008

až 2012) počet povolenek snížen o 6,5 %. Nicméně ekonomická krize v roce 2008 způsobila pokles výroby, a v důsledku toho snížení emisí, což vedlo ke snížení poptávky po emisních povolenkách a jejich nadbytku. Ve třetím obchodovacím období (2013 až 2020) byl reformou zaveden lineární redukční faktor (LRF), podle kterého se ze systému každoročně stahuje určité procento z celkového počtu povolenek, a postupně se tak snižuje množství emisí, které může EU jako celek vyprodukovat (snížení o 1,74 % každý rok), a také došlo k progresivnímu posunu k dražbě emisních povolenek.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

ENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EU

VNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOU

SNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECH

NÍZKOEMISNÍ
MOBILITA

ČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIX

KALENDRÁŘ
UDÁLOSTÍ

Evropské schéma
obchodování
s emisními
povolenkami

EU ETS ve čtvrtém
obchodovacím období

Cena uhlíku

Obtíže uhelných
regionů

Snižování emisí
v sektorech mimo
EU ETS

EU ETS VE ČTVRTÉM OBCHODOVACÍM OBDOBÍ

V červenci 2015 předložila Evropská komise legislativní návrh na reformu EU ETS pro čtvrté obchodovací období. K meziinstitucionální dohodě o konečné podobě revize schématu EU ETS došlo na počátku roku 2018.

V nadcházejícím období let 2021 až 2030 dojde ke zvýšení tempa každoročního snižování objemu dostupných emisních povolenek. Lineární redukční faktor se navýší z 1,74 % na 2,2 %. Reforma se týká také rezervy tržní stability (MSR). Původní legislativa týkající se MSR stanovila pravidlo 12% stažení množství přebytečných povolenek do MSR. Tento objem se během prvních pěti let fungování reformy zdvojnásobí (na 24 %), čímž se může snižovat nadměrné množství povolenek na trhu. Zároveň od roku 2023 bude aktivováno rušení povolenek v rámci MSR, a to v případě, že jejich objem

přesáhne počet povolenek obchodovaných v aukcích v předchozím roce. Členské státy budou mít navíc možnost, v případě překryvu jednotlivých politik, zrušit emisní povolenky

v objemu odpovídajícímu uzavřené výrobě elektřiny.

Novelizovaná směrnice nově zavádí inovační a modernizační fond. Inovační fond navazuje na program NER 300, který byl určen pro inovační projekty. Modernizační fond je určen pro členské státy, které měly v roce 2013 hrubý domácí produkt (HDP) na obyvatele (za tržních směnných kurzů) nižší než 60 % průměru EU, což se týká celkem deseti členských států, včetně České republiky. Financovat z něj mohou modernizaci energetického průmyslu, či projekty spojené se zvyšováním energetické účinnosti.

Fond není určen pro podporu výroby energie z fosilních zdrojů, a to s výjimkou zdrojů dodávajících teplo do soustav centrálního zásobování teplem členských států s HDP na obyvatele nižším než 30 % průměru EU, což se konkrétně týká pouze Bulharska a Rumunska.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDRÁŘ
UDÁLOSTÍEvropské schéma
obchodování
s emisními
povolenkamiEU ETS ve čtvrtém
obchodovacím období

Cena uhlíku

Obtíže uhelných
regionůSnižování emisí
v sektorech mimo
EU ETS

CENA UHLÍKU

V návaznosti na uzavření dohody o budoucí podobě schématu EU ETS na začátku roku 2018 cena emisních povolenek vzrostla. Zatímco v roce 2017 se cena emisní povolenky pohybovala zhruba v rozmezí 5 až 7 eur/tunu CO₂, tak během března 2018 vzrostla z 10 na 14 eur/tunu CO₂. Trh tak bezprostředně reagoval na zavedení pravidel pro příští obchodovací období, přičemž cena emisních povolenek i nadále roste. V současné době (na konci srpna 2018) již překročila hranici 20 eur/tunu CO₂ (**viz zde**), což je nejvyšší úroveň od listopadu 2008.

V souvislosti s reformou MSR, která vstoupí v platnost v příštím roce, experti předpokládají, že cena povolenek dále poroste, a to (podle analytiků z investiční banky Berenberg) až na 25 eur/tunu CO₂ v příštím roce a 30 eur/tunu CO₂ v roce 2020. Nicméně, i když současný vývoj naznačuje, že cena povolenky v dlouhodobém horizontu poroste,

byly v uplynulém období cenové signály s ohledem na žádoucí snížení emisí zcela nedostatečné. Proto některé členské státy EU začaly na národní úrovni zavádět či zvažovat zavedení dodatečných opatření k reformě EU ETS.

Konkrétně Velká Británie zavedla uhlíkovou daň ve výši 18 britských liber za tunu CO₂, kterou znečišťovatelé platí nad rámec EU ETS, a to již od roku 2013. Současná britská vláda toto opatření vyhodnotila jako úspěšné, uhlíkovou daň zachovala a pokračuje s postupným uzavíráním výroby v uhelných elektrárnách s cílem úplného vyřazení uhlí do roku 2025. Obdobné opatření připravuje i nizozemská vláda, která plánuje zavést uhlíkovou daň v roce 2020. Očekává, že takový krok přispěje k úplnému vyřazení uhlí z energetického mixu Nizozemí nejpozději do roku 2030.

Dlouhodobě projevuje snahu o navýšení ceny uhlíku Francie, přičemž podle zástupkyně francouzského ministerstva životního prostředí B. Poirsonové se dostatečně motivující

cenový signál, který by přispěl k postupnému snižování uhelných kapacit, pohybuje na úrovni 25 až 30 eur/tunu CO₂. Francie v průběhu jednání o podobě schématu EU ETS v příštím obchodovacím období prosazovala alternativu cenového koridoru pro cenu uhlíku.

V březnu 2018 se snahou zajistit koordinovaný postup zainteresovaných členských zemí francouzská vláda iniciovala setkání zástupců vlád (zúčastnili se ho zástupci Finska, Francie, Německa, Nizozemí, Švédska a Velké Británie), během kterého se diskutovala možná opatření, která by (nad rámec EU ETS) přispěla ke zvýšení ceny uhlíku a tím k urychlení přechodu na čisté zdroje energie. Zástupci Francie tehdy prosazovali názor, že dodatečná opatření k reformě EU ETS jsou nezbytná, přičemž jako jednu z alternativ označili minimální cenu uhlíku, tzv. price floor. Francie má záměr uzavřít své uhelné elektrárny do roku 2022.

Poněkud odlišná je situace v Německu, které si dosud termín pro úplné odstavení uhelných

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDRÁŘ
UDÁLOSTÍEvropské schéma
obchodování
s emisními
povolenkamiEU ETS ve čtvrtém
obchodovacím období

Cena uhlíku

Obtíže uhelných
regionůSnižování emisí
v sektorech mimo
EU ETS

elektráren nestanovilo. Energiewende počítá s úplným odstavením jaderných elektráren do konce roku 2022, přičemž obnovitelné zdroje elektřiny dosud nestíhají pokrýt německou spotřebu a uhlí se proto podílí na výrobě elektřiny zhruba ze 40 %. Strmé navýšení ceny uhlíku by proto mělo citelný dopad na německou ekonomiku.

V této souvislosti analyzovala společná studie německého think tanku Agora Energiewende a francouzského Institutu pro udržitelný rozvoj a mezinárodní vztahy (IDDRI) dopady případného navýšení ceny uhlíku na ekonomiky Německa i Francie. V jednom ze scénářů předpokládá v roce 2030 navýšení ceny uhlíku až na 50 eur za tunu CO₂. Konstatuje, že taková cenová úroveň by vedla k nerovnoměrnému přerozdělení finančních prostředků mezi oběma zeměmi s rozdílným energetickým mixem, a vyzývá k nezbytným politickým kompromisům.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

ENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EU

VNITŘNÍ TRH S
ELEKTRINOU

**SNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECH**

NÍZKOEMISNÍ
MOBILITA

ČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIX

KALENĐÁŘ
UDÁLOSTÍ

Evropské schéma
obchodování
s emisními
povolenkami

EU ETS ve čtvrtém
obchodovacím období

Cena uhlíku

**Obtíže uhelných
regionů**

Snižování emisí
v sektorech mimo
EU ETS

OBTÍŽE UHELNÝCH REGIONŮ

Členské země, které mají vysokou závislost na výrobě energie z uhlí, mají k některým opatřením, která jsou zacílená na transformaci energetického sektoru, zdrženlivější postoj. Zejména zástupci polské či rumunské vlády zdůrazňují, že příliš rychlé, či chybně nastavené vyřazování uhlí z energetického mixu by mohlo způsobit hospodářské problémy a vysokou nezaměstnanost v regionech spjatých s těžbou uhlí a výrobou elektřiny z uhlí.

Studie vypracovaná pod záštitou Evropské komise v této souvislosti konstatuje, že uhlí stále zajišťuje zhruba 15 % výroby elektřiny v EU. Uhlenný sektor, který je pod silným tlakem z důvodu potřebného snižování emisí, zaměstnává v elektrárnách kolem 53 000 pracovníků, v uhelných dolech 185 000 a v širším dodavatelském řetězci dalších 215 000 pracovníků. Studie společného výzkumného střediska (JRC) předpokládá, že do roku 2030 dojde k uzavření dvou třetin

uhelných elektráren v EU a v důsledku toho ke ztrátě 160 000 pracovních míst. Mezi nejvíce postiženými regiony jsou Bulharsko, Česká republika, Maďarsko, Německo, Polsko, Rumunsko, Řecko, Slovensko, Slovinsko a Španělsko. Dotčené regiony budou muset své ekonomiky přizpůsobit nadcházejícím změnám, a to včetně zajištění investic do alternativních zdrojů energie a do veřejné infrastruktury. JRC uvádí, že některé uhelné regiony v České republice, Maďarsku a Polsku mají potenciál pro investice do větrných elektráren a Španělsko, Řecko a Bulharsko mohou využít výrobu solární energie.

S cílem usnadnit členským státům a uhelným regionům přechod na čistou energii spustila Evropská komise v prosinci 2017 **platformu pro uhelné regiony**. V rámci aktivit této platformy se třikrát ročně scházejí pracovní skupiny zaměřené na ekonomickou diverzifikaci uhelných regionů a na nové technologie zaměřené na zlepšení kvality ovzduší.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOU**SNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECH**NÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDRÁŘ
UDÁLOSTÍEvropské schéma
obchodování
s emisními
povolenkamiEU ETS ve čtvrtém
obchodovacím období

Cena uhlíku

Obtíže uhelných
regionů**Snižování emisí
v sektorech mimo
EU ETS**

SNIŽOVÁNÍ EMISÍ V SEKTORECH

MIMO EU ETS

Odvětví, na která se nevztahuje schéma EU ETS, souhrnně produkují zhruba 60 % emisí skleníkových plynů EU. Konkrétně se jedná o sektory, mezi které patří doprava, zemědělství, sektor budov, nakládání s odpady a využívání půdy a lesnictví (LULUCF). Tato odvětví budou muset do roku 2030 s ohledem na závazky z Pařížské dohody snížit na evropské úrovni emise skleníkových plynů o 30 % v porovnání s rokem 2005. Přičemž členské státy by se měly na tomto úsilí podílet v duchu vyváženosti, spravedlnosti a solidarity.

V této souvislosti předložila Evropská komise v červenci 2016 dva legislativní návrhy: návrh nařízení o sdíleném úsilí při snižování emisí do roku 2030 pro sektory mimo EU ETS, ve kterém jsou specifikovány konkrétní cíle pro jednotlivé členské země a návrh nařízení na zahrnutí emisí z pozemkového a lesního

hospodářství (LULUCF) do klimaticko-energetického rámce, který začleňuje od roku 2021 odvětví LULUCF do rámce politiky EU v oblasti klimatu. Dohoda v rámci meziinstitucionálního jednání ohledně závazných každoročních příspěvků jednotlivých členských států EU pro snižování emisí skleníkových plynů v odvětvích mimo EU ETS trvala necelé dva roky. Předběžná dohoda v rámci dialogu byla uzavřena v prosinci 2017. Následný, víceméně formální, schvalovací proces probíhal do května 2018. Výsledkem je nastavení každoročních cílů snížení emisí do roku 2030 na škále od 0 do 40 %, a to v závislosti

na možnostech jednotlivých členských států EU, přičemž vodítkem pro výpočet je výše HDP na obyvatele. DP Pro Českou republiku byl přijat závazek 14% snížení do roku 2030. Zároveň se vyjednávali shodli, že každý členský stát zajistí (s přihlédnutím k flexibilitám), aby emise nepřekračovaly jejich pohlcení, přičemž se jedná o součet celkových emisí a celkových pohlcení na jeho území ve všech kategoriích započítávání využití půdy. Legislativa k dispozici [zde](#) a [zde](#).

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDÁŘ
UDÁLOSTÍSnižování emisí
v silniční dopravě

Bateriová aliance

SNIŽOVÁNÍ EMISÍ V SILNIČNÍ DOPRAVĚ

Sektor dopravy má značný potenciál přispět k závazkům EU vyplývajícím z Pařížské dohody. Představuje zhruba čtvrtinu evropských emisí skleníkových plynů a je hlavním zdrojem znečištění ovzduší ve městech. Patří mezi sledovaná odvětví, která nejsou pokryta schématem EU ETS, a která souhrnně budou muset do roku 2030 snížit emise skleníkových plynů o 30 % v porovnání s rokem 2005.

Soubor legislativních i nelegislativních návrhů, které byly zacíleny na snižování emisí v sektorech mimo EU ETS, předložila Evropská komise v červenci 2016. Součástí letního balíčku bylo **sdělení ke strategii** pro nízkoemisní mobilitu, ve kterém Komise avizovala zamýšlenou změnu regulačního rámce se zaměřením na zvýšení účinnosti systému dopravy a vyšší využívání dopravních prostředků s nízkými, či nulovými emisemi. Následně v květnu 2017 Komise pod názvem

Evropa v pohybu předložila první soubor osmi legislativních iniciativ zaměřených na silniční dopravu. Jejich cílem je komplexní přístup k fungování silniční nákladní dopravy, konkrétně se Komise zaměřila na zvýšení bezpečnosti provozu, podporu spravedlivějšího výběru poplatků na silnicích, snížení emisí CO₂ a zajištění náležitých pracovních podmínek zaměstnanců v silniční dopravě.

Druhý balíček čisté mobility předložila Komise v listopadu 2017. Zahrnuje především **návrh na revizi nařízení**, které stanoví emisní standardy pro nové osobní automobily a lehké užitkové vozy. Cílem nařízení je urychlit přechod na vozidla s nízkými či nulovými emisemi, a to při zachování podílu nově prodávaných aut na trhu. Nové normy průměrných emisí CO₂ by měly platit od roku 2025, resp. od roku 2030. Záměrem je, aby průběžný cíl pro rok 2025 podpořil odstartování investic a cíl pro rok 2030 pak jejich stálost. V současné době je návrh projednáván v evropských institucích. První diskuse v Radě **proběhla** dne 25. června 2018. Zástupci členských států EU posu-

zovali, zda navrhovaná úroveň ambicí v souvislosti se snižováním emisí je v rovnováze k zajištění pracovních míst a konkurenceschopnosti evropského automobilového průmyslu. Dále diskutovali účelnost navrhovaného motivačního mechanismu pro vozidla s nulovými a nízkými emisemi, v rámci kterého Komise navrhuje 15% tržní podíl prodeje automobilů v roce 2025.

V Evropském parlamentu je návrh projednáván ve Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI). Zpravodajka Miriam Dalli (Malta, S&D) **podporuje** nastavení ambiciózních cílů v oblasti emisí CO₂ a oproti Komisi navrhuje přísnější cíle pro průměrné emise z vozových parků nově registrovaných vozidel. Pro vozidla s nulovými a nízkými emisemi zpravodajka navrhuje 20% tržní podíl prodeje automobilů v roce jež má strategický význam pro výrobu a vývoj baterií v EU. Dalším legislativním návrhem z druhého balíčku k čisté mobilitě je **návrh revize směrnice** o podpoře čistých a energeticky účinných silničních vozidlech, který má podpořit čistou

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDÁŘ
UDÁLOSTÍSnižování emisí
v silniční dopravě

Bateriová aliance

mobilitu v rámci veřejných zakázek. Komise navrhuje rozšířit rozsah působnosti pravidel veřejných zakázek v EU a kromě nákupu vozidel by se revidovaná směrnice měla vztahovat i na jejich pronájem, leasing, či nákup na splátky. Zahrnuje služby veřejné silniční dopravy, služby jednoúčelové silniční osobní dopravy, nepravidelnou osobní dopravu a pronájem autobusů, specifické poštovní a kurýrní služby, i služby sběru odpadu a vztahuje se na veřejné zadavatele nebo jiné zadavatele dle směrnic 2014/24/EU a 2014/25/EU a příslušné provozovatele výše uvedených služeb. Veřejné zakázky by měly respektovat minimální cíle, které se liší podle podmínek pro jednotlivé členské státy a také podle kategorií vozidel.

Návrh byl v červnu projednáván v pracovní skupině Rady. Zástupci členských států se shodli, že klíčová témata pro další jednání jsou stanovení definice čistého vozidla a působnost pravidel pro výběr dodavatelů na pořízení čistých vozidel. V Evropském parlamentu je návrh projednáván ve výboru ENVI. Polský zpravodaj Andrzej Grzyb (EPP) podpořil snahu o posilování nových, čistých technologií a o dlouhodobé snižování emisí

v sektoru dopravy skrze zadávání veřejných zakázek. Ve své **zprávě** upřesňuje ustanovení o minimálních cílech pro zadávání veřejných zakázek. Pro Českou republiku navrhuje podíl čistých lehkých užitkových vozidel s nulovými emisemi na celkovém objemu veřejných zakázek ve výši 30 %. Předpokládá se, že o zprávách k nařízení a směrnici k čisté mobilitě se ve výboru ENVI bude hlasovat v září. (Více o jednání v EP viz **Bulletin z května 2018**). Součástí druhého balíčku je i **akční plán ohledně zavádění infrastruktury** pro alternativní paliva, jehož cílem je zvýšit ambice národních plánů a podpořit vytvoření fungující celoevropské infrastruktury (do roku 2025) tak, aby vozidla na alternativní pohon mohla být provozována přeshraničně a na dlouhé vzdálenosti. V této souvislosti je jednou z klíčových priorit nastartovat ekonomické pobídky. Proto Komise hodlá na podporu infrastruktury poskytnout finanční podporu až do výše 800 milionů eur z nástroje pro propojení Evropy (CEF) a z nevyčerpaných prostředků NER 300.

Listopadovou iniciativu Komise ohledně čisté mobility doplňují další dva legislativní návrhy. Je to revize směrnice o kombinované dopra-

vě, která má za cíl podpořit navazování různých druhů dopravy při přepravě nákladů (např. kamionů a vlaků). A dále nařízení o autokarové a autobusové dopravě, které má podnítit rozvoj dálkových autobusových spojů po Evropě a nabídnout tak alternativu k používání soukromých automobilů. V neposlední řadě balíček zahrnuje i iniciativu v oblasti baterií, jež má strategický význam pro výrobu a vývoj baterií v EU.

Třetí balíček čisté mobility předložila Evropská komise v květnu 2018. Soubor legislativních i nelegislativních návrhů navazuje na předchozí iniciativy v této oblasti. Kromě legislativních návrhů, které se týkají norem upravujících emise CO₂ pro nákladní automobily, jejich aerodynamiky a společné metody pro srovnávání cen paliva, dále digitálního prostředí pro výměnu informací v dopravě, či racionalizace povolenacích postupů u projektů v rámci hlavní transevropské dopravní sítě (TEN-T), balíček obsahuje i nelegislativní návrhy. Vedle sdělení k bezpečnosti silničního provozu sdělení o propojené a automatizované mobilitě, to je zejména **akční plán pro baterie**.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

ENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EU

VNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOU

SNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECH

NÍZKOEMISNÍ
MOBILITA

ČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIX

KALENDÁŘ
UDÁLOSTÍ

Snižování emisí
v silniční dopravě

Bateriová aliance

BATERIOVÁ ALIANCE

V souvislosti s přechodem na čistou energii je strategickou záležitostí EU vývoj a výroba baterií pro automobilový průmysl. Z toho důvodu Evropská komise iniciovala zahájení platformy spolupráce **Evropské bateriové aliance**.

V říjnu 2017 se v Bruselu sešli zástupci zainteresovaných členských států, předních evropských automobilek, chemického průmyslu a Evropské investiční banky, aby potvrdili odhodlání podporovat spolupráci v oblasti výroby bateriových článků a podpořili vybudování úplného výrobního řetězce v EU (více viz [Bulletin z října 2017](#)). Prognózy uvádějí, že v rámci EU by objem trhu baterií do roku 2025 mohl dosáhnout 250 miliard eur. Vzhledem k rozsahu a rychlosti potřebných investic má Komise i zainteresované členské státy zájem řešit toto odvětví v rámci společně plánovaných a koordinovaných aktivit. Proto Komise v květnu 2018 předložila [akční plán pro baterie](#), s cílem podpory tohoto odvětví, zajištění pracovních míst a podpory čisté mo-

bility. V duchu integrovaného přístupu se Komise zaměřuje na celý výrobní řetězec, počínaje těžbou a zpracováním surovin, fází návrhu a výroby bateriových článků a akumulátorů a jejich použití, opětovné použití, recyklaci a likvidaci v kontextu oběhového hospodářství.

V akčním plánu Komise navrhuje cílená opatření na úrovni EU zahrnující přístup k surovinám, výzkum a inovaci, či zajištění investic. Zcela konkrétně navrhuje zmapovat dostupnost primárních surovin potřebných pro výrobu baterií a zhodnotit jejich potenciál v rámci EU. V této souvislosti zvažuje i zásoby lithia a grafitu v České republice. Do 4Q 2018 Komise předloží doporučení pro optimalizaci surovinových zdrojů pro baterie. Zároveň hodlá zahájit s členskými státy dialog zacílený na připravenost surovinových politik, kódy pro těžbu a pobídky pro surovinový průzkum s ohledem na strategické potřeby výroby baterií. Výsledky pak bude prezentovat na konferenci na nejvyšší úrovni Evropského inovačního partnerství pro suroviny ([EIP Raw materials](#)) v listopadu 2018. Dále Komise

hodlá ve spolupráci se zainteresovanými členskými státy a Evropskou investiční bankou podpořit výrobní řetězec a inovační projekty. V rámci kohezní politiky současného finančního rámce mohou být použity finanční prostředky ve výši 44 miliard eur. Komise je také připravená vyčlenit dodatečné finanční prostředky v celkové výši 110 milionů eur na výzkumné a inovační projekty související s bateriemi.

V souvislosti s podporou vývoje a výroby baterií Komise zároveň vyzývá členské státy EU, aby zjednodušily schvalovací procesy (environmentální, stavební, výrobní) pro pilotní projekty a průmyslovou výrobu. O provádění akčního plánu vydá Komise zprávu v průběhu roku 2019.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDÁŘ
UDÁLOSTÍ**Dekarbonizace
v Německu:
velké plány, obtížná
realizace**Polsko: složitá cesta
k dekarbonizaci

DEKARBONIZACE V NĚMECKU: VELKÉ PLÁNY, OBTÍŽNÁ REALIZACE

Mluvíme-li o snížení závislosti energetických mixů jednotlivých zemí na spalování fosilních paliv, nelze než mezi prvními příklady zavítat do Spolkové republiky Německo. Tamní energetická politika, „Energiewende“ (doslova: obrat či přelom v energetice), přitahuje od počátku mimořádnou pozornost v samotné zemi i v zahraničí. Jde o jeden z největších politicko-průmyslových projektů posledních desetiletí, jehož důsledky se zdaleka neomezuji pouze na Německo.

S odkazem na zvýšení ochrany životního prostředí a snížení vnější energetické závislosti se už v roce 2010 německá vláda rozhodla postupně utlumit výrobu z uhlí, ropy i zemního plynu. Havárie ve Fukušimě přidala cíl zastavit do roku 2022 výrobu v jaderných elektrárnách. K horizontu roku 2050 by mělo dojít k navýšení podílu OZE na 60 % celkové hrubé spotřeby energií a analogicky 80 % spotřeby elektřiny, snížení emisí skleníkových plynů (GHG) až o 80-90 % či k absolut-

nímu snížení spotřeby elektřiny o 25 %. Uvést takto závažné ambice do života znamená skutečně přebudovat celý energetický systém. Nejen vystavět nové zdroje, ale také přizpůsobit změně mixu (především kvůli asymetrickému rozdělení lokalit zdrojů a spotřeby) celou přenosovou soustavu, řešit podstatně masivněji kapacity pro skladování elektřiny, budovat inteligentní sítě (smart grids, SG).

Již v prvních letech se ovšem projevila enormní náročnost plnění těchto cílů. Výstavba sítí nabrala zpoždění na samém počátku a i další cíle se doposud spíše vzdalovaly. Podle studie společnosti McKinsey z letošního jara si více než 10 jiných evropských států podle příslušných indexů vede lépe. Cíle 20% podílu OZE na celkové spotřebě energií do roku 2020 se nepodaří naplnit, odhaduje se nejvýše 18 %. Stejně tak snížení emisí o 40 % do roku 2020 se nejspíše konat nebude. Podpora OZE je drahá především pro spotřebitele. V roce 2016 platili Němci až čtvrtinu svých výdajů za energie právě na podporu OZE. Deník Handelsblatt nazval loni v listopadu Energiewende „jedním z největších selhání německé poválečné poli-

tiky“. Úplné odstavení nukleární energie situaci ještě ztíží – podle některých komentátorů budou muset Němci paradoxně nakupovat elektřinu z francouzských jaderných elektráren.

Nová vláda CDU/CSU a SPD vtělila potřebu oživit cíle Energiewende do své koaliční dohody, uzavřené v únoru letošního roku. K roku 2050 by mělo být Německo skutečně „uhlíkově neutrální“. Jedním z nástrojů má být zákon, který by měl v příštím roce učinit závaznými všechny sektorové cíle k roku 2030. Hodně si vláda slibuje od speciálního orgánu, tzv. „uhelné komise“, jejímž úkolem je připravit časový harmonogram a konkrétní úkoly v procesu ukončení energetického využívání uhlí. Koalice zdůrazňuje klíčovou roli EU ETS a vyzývá vyspělé státy světa k zavedení systému mezinárodního „oceňování“ CO₂. Velké plány obsahuje koaliční smlouva i pro samotné OZE (65% podíl na konečné spotřebě k roku 2030) a jejich integraci v sektorech dopravy, stavebnictví a průmyslu, označovaných za slabá místa energetické transformace. Součástí vládní strategie by měla být i podpora investic do skladování elektřiny v podobě elektromobility

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDÁŘ
UDÁLOSTÍDekarbonizace
v Německu:
velké plány, obtížná
realizacePolsko: složitá cesta
k dekarbonizaci

či stacionárních baterií.

Už první měsíce fungování nové vlády ale ukázaly, jak bude obtížné tyto úkoly plnit. Například zavedení tzv. speciálních aukcí pro OZE se k nelibosti výrobců zelené energie i dalších průmyslových odvětví neobjevuje v aktualizaci zákona o OZE. Fungování „uhelné komise“ je podle přívrženců OZE orientováno příliš úzce na ekonomiku, resp. vyřešení problému pracovních míst, než na životní prostředí. Komise je také podle některých komentářů příliš „monstrózní“ a

bude mít problém přijímat rozhodnutí - má totiž 31 členů nejrozličnějších funkcí a zaměření, zasedají v ní zaměstnavatelé i odboráři, vědci, environmentalisté i lidé žijící v těžebních oblastech.

Zásadní prohlášení učinil v červnu spolkový ministr hospodářství a energetiky Petr Altmaier (CDU). Domnívá se, že výroba z OZE bude do 4 až 5 let plně konkurenceschopná a nebude třeba ji dotovat. Pozornost je dle Altmaiera nyní třeba soustředit na přenosovou soustavu. Spolková vláda preferuje

zejména pro citlivé oblasti výstavbu podzemních kabelů, s tím ale mají problém zemské vlády a nadto jde o technologii až 5x dražší než klasická vedení. Die Welt nazval tyto plány „pokračováním klimatického mýtu“, které platí především domácnosti; jejich náklady na energii stouply za posledních 10 let o jednu třetinu.

Samotná výroba energie z OZE ovšem láme rekordy, byť za cenu výše uvedenou. Za první pololetí 2018 prolomila výroba z větrných a solárních elektráren a dalších zdrojů hranici 40 % (41,5 %). Někteří businessmani i experti však zastávají názor, že razantnějšímu prosazování cílů nové energetiky brání tahanice ohledně migrační politiky. Hodnotit šance na uskutečnění nových plánů vlády je jistě předčasné. Německo je zemí, která dokáže k naplnění politických cílů nasadit ohromné zdroje a získat pro ně nemalou podporou vlastních občanů. Zda se to podaří i v případě razantní dekarbonizace je ovšem stále nejisté. Stejně tak zůstává otázkou, jak nové plány vstřebají energetické systémy sousedů Německa i celé Evropy a nakolik se na to budou Němci při jejich realizaci ohlížet.

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDRÁŘ
UDÁLOSTÍDekarbonizace
v Německu:
velké plány, obtížná
realizacePolsko: složitá cesta
k dekarbonizaci

POLSKO: SLOŽITÁ CESTA

K DEKARBONIZACI

Startovní pozice Polské republiky na cestě k dekarbonizaci má zcela specifické rozměry. Stejně jako dění v zemi celkově, energetická politika našich severních sousedů je ovlivněna výraznými národními specifiky.

Na prvním místě je to zcela dominantní podíl uhlí (více než 80 %) na energetickém mixu a stále vysoká zaměstnanost v uhelném sektoru – i přes kontinuální pokles jde stále o cca 80 000 lidí. Dále se od většiny ostatních zemí (snad s výjimkou Pobaltí) liší významem, který přisuzuje bezpečnostní dimenzi energetiky, resp. snaze o nezávislost na Rusku a v posledních dobách rovněž určitou nedůvěrou v instituce Evropské unie (nejen) v záležitostech energetiky a ochrany životního prostředí. Na podzim roku 2015 doznala polská politika výrazné změny, když liberální Občanskou platformu (PO) vystřídala u moci konzervativní strana Právo a spravedlnost (PiS) v čele s premiérkou Beatou Szydlovou, kterou v prosinci loňského roku nahradil Ma-

teusz Morawiecki. Jedním z předvolebních témat této strany byl slib povýšit energetiku na státní zájem resp. zvýšit státní dohled nad energetickými firmami. Představitelé PiS navíc zcela otevřeně hovořili o tom, že základní energetickou surovinou zůstane domácí uhlí a strana udělá vše pro záchranu a podporu tohoto průmyslového odvětví. Zanedlouho po nástupu k moci (2016) byl schválen zákon výrazně omezující rozvoj energetiky, získávané z větru, když byla zakázána instalace větrných turbín v blízkosti budov a lesů prostřednictvím velice přísného vzorce, což v praxi znamenalo zastavení jejich výstavby. Pro zemi, která byla ještě v roce 2015 druhým největším evropským trhem s větrnou energetikou, to znamenalo značnou změnu.

Postupně však nastával v energetické politice vlády PiS obrat. Ukázalo se, že udržet tak obrovskou závislost na uhlí nemá budoucnost, a to z důvodů vnitřních i vnějších. K těm vnitřním náleží klesající konkurenceschopnost domácích zdrojů. Největší zásoby leží v hustě osídleném Slezsku a je takřka nemožné těžit zde na nových lokalitách, přičemž uhlí v ostatních částech země není schopno pokrýt současnou poptávku. Jih Pol-

ska pak trpí mimořádně špatným ovzduším, které řadu zdejších měst pravidelně umísťuje na spodních místech evropských žebříčků, co se týče kvality životního prostředí. Řada zařízení navíc dosluhuje a předpokládá se, že Polsko bude muset uzavřít v příštích 15 letech výrobní kapacity s objemem okolo 20 GW. K tomu lze ještě připočíst výkyvy v samotných dodávkách uhlí, konkrétně jeho nedostatek v roce 2017, který odhalil, že Polsko by také paradoxně mohlo uhlí dovážet. Mezi vnější důvody spadá především nutnost podílet se alespoň v minimální nezbytné míře na plnění ambiciózních cílů klimaticko-energetické politiky EU v oblasti emisí skleníkových plynů. Polsko patří mezi země s nejvyššími emisemi, vztahenými k HDP, a uhlíkovou náročností v rámci zemí, hodnocených Mezinárodní energetickou agenturou (IEA). Zároveň se objevilo i riziko nesplnění nejbližších cílů v oblasti využívání obnovitelných zdrojů energie (OZE) na úrovni 15% podílu na hrubé konečné spotřebě energií k roku 2020.

Poláci se sice i nadále bránili některým legislativním návrhům, projednávaným v institucích EU, jako například omezení pod-

GLOBÁLNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EUVNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOUSNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECHNÍZKOEMISNÍ
MOBILITAČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIXKALENDÁŘ
UDÁLOSTÍ**Dekarbonizace
v Německu:
velké plány, obtížná
realizace****Polsko: složitá cesta
k dekarbonizaci**

pory elektrárnám využívajícím palivo, z něhož odchází více než 550g CO₂ na 1 kWh či na omezení kapacitních mechanismů a posílení strategických rezerv, ale výše uvedené důvody nakonec vedly ke změně kurzu. Ten se nejvýrazněji projevil na konci letošního června, kdy polský parlament přijal změnu zákona usnadňující využívání OZE, a to především díky uvolnění daňové zátěže. Očekává se zejména masivní rozvoj výstavby větrných turbín v Baltském moři. Další možnou cestou je jaderná energetika. V zemi již od 80. let vyrůstala první jaderná elektrárna na lokalitě Żarnowiec, ale výstavba byla v roce 1990 zastavena a zařízení bylo rozprodáno. V roce 2005 tehdejší vláda rozhodla o potřebě výstavby jaderných zdrojů a od té doby se odehrály desítky nejrůznějších pokusů práce skutečně zahájit, až to někdy sami Poláci nazývali „jaderným folklórem“. Rozhodování o lokalitách, technologii i době výstavby se soustavně odkládala, měnily se metody financování výstavby, subjekty, řídící proces i zajištění ekonomiky provozu (např. favorizovaná metoda Contract for Difference byla opuštěna v roce 2016). Vláda PiS chce nyní v blízké době rozhodnout o výstavbě a odbor-

níci z Ministerstva energetiky stále věří, že dojde-li k politickému verdiktu, první elektřina by mohla být dodávána v roce 2030. Jádrem se přitom těší podpoře většiny místních obyvatel a například podle Mezinárodní energetické agentury (IEA) by mohlo zemi pomoci s řadou výše zmíněných problémů.

OZE a jaderná energie by tak měly sehrát hlavní roli při dekarbonizaci země. Poláci se

zbavují uhlíkových zdrojů spíše „z rozumu než z lásky“ a nebude to proces jednoduchý. Uhlí ovšem nadále zůstane významným prvkem energetické bezpečnosti ještě po řadu let. Některé odhady směřují až k poklesu podílu na energetickém mixu na 25 % k roku 2050, jiní experti se domnívají, že by podíl neměl klesnout pod 50 %. Každopádně Poláci čekají změny ve výrobě a spotřebě energií, které země po dlouhá desetiletí nezažila.

GLOBALNÍ ÚSILÍ O
SNIŽOVÁNÍ EMISÍ

ENERGETICKO -
KLIMATICKÉ CÍLE EU

VNITŘNÍ TRH S
ELEKTŘINOU

SNIŽOVÁNÍ EMISÍ
V SEKTORECH

NÍZKOEMISNÍ
MOBILITA

ČLENSKÉ STÁTY A
ENERGETICKÝ MIX

KALENDRÁŘ
UDÁLOSTÍ

Události z energetiky

17. – 19. ZÁŘÍ 2018

hostí Budapešť mezinárodní workshop zaměřený na energetiku, udržitelný rozvoj a životní prostředí s názvem SESDE 2018.

Více informací ►►

17. – 21. ZÁŘÍ 2018

proběhne ve Vídni 62. Generální konference Mezinárodní agentury pro atomovou energii (IAEA). Nejvyšší představitelé jaderné energetiky proberou širokou škálu témat vztahujících se k oboru jejich činnosti.

Více informací ►►

18. – 20. ZÁŘÍ 2018

hostí indonéská Jakarta mezinárodní energetický veletrh s názvem Power Gen Asia/Asia Power Week. Součástí této akce je rovněž řada odborných konferencí.

Více informací ►►

20. – 21. ZÁŘÍ 2018

se uskuteční desátý ročník občanského energetického fóra (Citizens's Energy Forum). Letos se bude akce poprvé konat v irském Dublinu a bude zaměřena na roli spotřebitele na energetickém trhu v kontextu opatření, navržených v balíčku „Čisté energie pro všechny Evropany“.

Více informací ►►

21. – 24. ZÁŘÍ 2018

se v Berlíně uskuteční třetí ročník mezinárodní energetické konference s názvem ICPRE 2018. Akce je zaměřena především na oblast obnovitelných zdrojů energie.

Více informací ►►

25.-28. ZÁŘÍ 2018

hostí severoněmecký Hamburg akci s názvem Global Wind Summit. Na summitu vystoupí řada významných řečníků v čele s komisařem Caňetem. Součástí akce je rovněž veletrh zaměřený na větrnou energetiku.

Více informací ►►

